

שבט התשע"ה

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

המקום והזמן של מעמד הר-סיני

לפרשת יתרו (על פי שיעורים של הרב יעקב מדן והרב חנוך וקסמן)

עח כ) הן הכה צור ויזובו מים ונחלים ישטופו, גם הוא על הצור הזה בחורב על דרך הפטט

6. שמות י"ט, כא-כב:

ויאמר ה' אל משה - רד העד בעם פן יחרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב: וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה'.

7. שמות י"ז ז:

"ויקרא שם המקום משה ומריבה, על ריב בני ישראל ועל נסתם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין"

8. שמות כ י"ז:

"אל תיראו, כי לבצעור נסות אתכם בא הא-לוהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו."

9. הרמב"ן על "ומטך אשר הכית בו את היאור":

וטעם ומטך אשר הכית בו. בצווי לאהרן. והזכיר בו מכת היאור, ולא אמר "והמטה אשר נהפך לנחש", או "והמטה אשר עשית בו את האותות", להזכיר בו פלא, כי אז הפך המים לדם והסיר אותם מטבעם, ועתה יביא מים בצור החלמיש, והנה יעשה בו דבר והפכו.

10. שמות י"ט יא:

"כי ביום השלשי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני"

11. שמות י"ט טו:

"היו נכנים לשלשת ימים"

12. שמות י"ט א:

"בחדש השלישי... ביום הזה באו מדבר סיני"

13. שמות כ"ד טז:

"וישפך כבוד ה' על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים, ויקרא אל משה ביום השביעי"

14. שמות י"ט, ח-ט:

ויענו כל העם יחדו ויאמרו - כל אשר דבר ה' נעשה; וישב משה את דברי העם אל ה': ויאמר ה' אל משה - הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי

1. שמות י"ט ב:

"ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר, ויחן שם ישראל נגד ה'הר"

2. שמות ג, א:

"הר הא-לוהים חורבה"

3. שמות י"ז ו:

"הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב, והפית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם; ויעש פן משה לעיני זקני ישראל"

4. תהלים ע"ח, טז-כ:

ויוצא נוזלים מסלע, ויורד כנהרות מים... הן הכה צור ויזובו מים ונחלים ישטופו...

5. הרמב"ן על שמות י"ז ה' - "עבור לפני העם":

וענין הכתוב הזה, כי העם היו ברפידים, והצור אשר יצאו ממנו המים היה בחורב, והוא הר סיני, על דעת הראשונים (ראה במסכת שבת פט:), או עיר לפני ההר קרוב לו על דעתי, כאשר אפרש עוד (להלן יט א, דברים א ו). והנה הוצרך משה לקדם לפני העם לעבור מרפידים אל חורב כמהלך פרסה או פרסאות, רחוק מן המחנה לפניהם, ועל כן אמר לו עבור לפני העם וקח אתך מזקני ישראל והלכת, כלומר שתלך עד שתראה אותי עומד לפניך על הצור בחורב

והנה הכה צור ויצאו ממנו מים, ולא ספר הכתוב ותשת העדה ובעירם כאשר בשניה (במדבר כ יא), אבל בידוע שעשו כן. וברור הוא שלא הלכו העם אל חורב לשתות, כי לא באו לפני הר סיני עד אחרי כן בחדש השלישי. אבל שלחו שם נעריהם ובהמתם לשאוב מים ולהביא להם כמנהג המחנות. וקרוב אלי שיצאו מים מן הצור בחורב, מים קרים נוזלים, הלכו אל רפידים, ושם שתו אותם, והוא שאמר הכתוב (תהלים עח טז) ויוציא נוזלים מסלע ויורד כנהרות מים, וכתוב (שם קה מא) פתח צור ויזובו מים הלכו בציות נהר. ומה שאמר (שם

הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה': ויאמר משה אל ה' - לא יוכל העם לעלות אל הר סיני, כי אתה העדתה בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו: ויאמר אליו ה' - לך רד, ועלית אתה ואהרן עמך, והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל ה' פן יפרץ בס: וירד משה אל העם, ויאמר אליהם

25. שמות כ', ו-יג:

לא תשא את שם ה' א-לוהיך לשוא, כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא: וכו': לא תחמד בית רעך; לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך

26. ויקרא ט' כג-כד:

"וירא כבוד ה' אל כל העם: ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו"

27. ויקרא ט"ז, ל:

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"

עמך וגם בך יאמינו לעולם; ויגד משה את דברי העם אל ה' "

15. רש"י - שמות י"ט, ט:

"ויגד משה - תשובה על דבר זה שמעתי מהם, שרצונם לשמוע ממך. אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך. רצוננו לראות את מלכנו"

16. תשובת העם בשמות י"ט:

"כל אשר דבר ה' נעשה"

17. תשובת העם בשמות כ"ד ז:

"כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"

18. דברי ה' למשה בפסוק ט:

"הנה אנכי בא אליך...בעבור ישמע העם בדברי עמך"

19. דברי ה' למשה בפסוק י"א:

"כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני"

20. שמות י"ט י"ט:

"ויהי קול השׁפר הולך וחזק מאד, משה ידבר והא-לוהים יעננו בקול"

21. שמות י"ט, יד-יט:

"וירד משה מן ההר אל העם, ויקדש את העם ויכבסו שמלתם: ויאמר אל העם - היו נכונים לשלשת ימים, אל תגשו אל אשה: ויהי ביום השלישי בהית הבקר, ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד, ויחרד כל העם אשר במחנה: ויוצא משה את העם לקראת הא-לוהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש, ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד: ויהי קול השופר הולך וחזק מאד, משה ידבר והא-לוהים יעננו בקול"

22. שמות כ', א-ה:

וידבר א-לוהים את כל הדברים האלה לאמר: אנכי ה' א-לוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים; לא יהיה לך א-לוהים אחרים על פני... ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי"

23. שמות כ', יד-יז:

"וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השׁפר ואת ההר עשן, וירא העם וינעו ויעמדו מרחק: ויאמרו אל משה - דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו א-לוהים פן נמות: ויאמר משה אל העם - אל תיראו, כי לבעבור נסות אתכם בא הא-לוהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: ויעמד העם מרחק, ומשה נגש אל הערפל אשר שם הא-לוהים"

24. שמות י"ט, כ-כה:

"וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר, ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה: ויאמר ה' אל משה - רד העד בעם, פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב: וגם הכהנים